България (Група 2)

Правителството на България не удовлетворява изцяло минималните стандарти за премахване на трафика, но полага значителни усилия, за да постигне това. Правителството като цяло демонстрира повишени усилия в сравнение с предходния отчетен период; ето защо, България остава в Група 2. Тези усилия включват разследване, търсене на наказателна отговорност и осъждане на повече лица, замесени в трафик, екстрадиране на повече заподозрени в трафик и увеличаване на проектите за превенция, насочени към уязвими групи като представители на ромската общност и деца. Въпреки това, държавата не удовлетворява минималните стандарти в няколко ключови области. Съдилищата продължават да постановяват условни присъди на повечето от признатите за виновни в трафик. Липсата на знания сред служителите относно признаците на трафика възпрепятства ефективното идентифициране на жертвите, в резултат от което държавата идентифицира по-малко жертви. Корупцията сред органите на реда и в съдебната система продължава да възпрепятства напредъка, а разследванията срещу замесените служители рядко водят до присъди с лишаване от свобода.

ПРЕПОРЪКИ ЗА БЪЛГАРИЯ

Да повиши усилията си за разследване, наказателно преследване и осъждане по случаите на трафик с цел сексуална и трудова експлоатация и налагане на значителни по срок присъди с лишаване от свобода, включително на служители на властта, замесени в трафик. • Изпреварващо да идентифицира потенциалните жертви на трафик и да осигурява обучение на служители по идентифициране на жертви. • Да въведе устойчив финансов механизъм за предоставяне услуги на жертвите и да предоставя достатъчни финансиране за дейности и програми срещу трафика на хора, включително постигането на целите на националната стратегия и националната програма. • Да увеличи усилията за обучение на служителите в правоприлагащите органи, прокурорите и съдиите, с оглед разбиране на тежестта на престъпленията трафик с цел сексуална и трудова експлоатация и последиците от тях върху жертвите. • Да създаде специализирано звено в прокуратурата по проблемите на трафика. • Да увеличи броя на полицейските служители, разследващи престъпления с трафик на хора. • Да създаде база данни за разследвания, наказателно преследване и

осъждане, включително данни за наложените присъди с лишаване от свобода, категоризирани по видовете трафик. • Да назначи изпълнителен секретар на Националната комисия за борба с трафика на хора, който да оглави усилията срещу трафика, и да попълни оставащите незаети щатни бройки в Изпълнителния секретариат. • Да предостави допълнителни специализирани приюти за жертви на трафик. • Да реформира процедурата за обезщетяване на жертвите, като я направи достъпна за жертви на трафик, и да увеличи броя на жертвите, които получават обезщетение.

НАКАЗАТЕЛНО ПРЕСЛЕДВАНЕ

Правителството е увеличило своите усилия в областта на правоприлагането. Съгласно членове 159а-159г от Наказателния кодекс се криминализира трафикът с цел сексуална и трудова експлоатация и се предвиждат наказания от две до осем години лишаване от свобода и глоба от 3 000 до 12 000 лева за престъпления срещу жертви пълнолетни лица и от три до 10 години лишаване от свобода и глоба от 10 000 до 20 000 лева за престъпления, при които жертвите са деца. Тези наказания са достатъчно строги, а що се отнася до трафика с цел сексуална експлоатация, са съизмерими с наказанията, предвидени за други тежки престъпления, например изнасилване. Властите са провели разследване по 84 случая, което е увеличение спрямо 59 случая през 2018 г. и 81 през 2017 г. Предадени са на съд с обвинителен акт 73 обвиняеми спрямо 68 през 2018 г. и 80 през 2017 г. Осъдителни присъди са постановени срещу 61 трафиканти (сравнено с по 59 за 2018 и 2017 г.), а девет обвиняеми в трафик са били оправдани (спрямо двама през 2018 г.). От 61 осъдени за трафик, едва 28 са получили присъда лишаване от свобода, която не е условна. Както и в предходни години, правителството не е предоставило информация за размера на присъдите с лишаване от свобода, наложени на осъдените трафиканти. За да разчистят натрупаните дела, прокурорите често се съгласяват на извънсъдебни споразумения с трафикантите, а съдът впоследствие одобрява тези споразумения като икономически изгодна алтернатива на пълното съдебно производство. Признаването на вина от трафиканта намалява присъдата с една трета, като в резултат повечето постановени присъди са били снизходителни или условни. Главна дирекция за борба с организираната престъпност (ГДБОП) поддържа специализирано

полицейско звено за разследване на международни случаи на трафик. През 2019 г. ГДБОП е разследвала осем случая, включително в рамките на съвместен разследващ екип с швейцарските власти по случай на 23 българки, жертви на трафик с цел сексуална експлоатация в Швейцария, в резултат на което са извършени шест ареста. През 2019 г. властите са екстрадирали 18 заподозрени трафиканти, сравнено с 13 за 2018 г.

Корупцията в правоприлагащите органи и съдебната власт, липсата на адекватни присъди за замесени служители, високото текучество в полицията и липсата на специализация сред прокурорите възпрепятстват напредъка. Властите са разследвали петима служители за съучастие в престъпления, свързани с трафик, но без да се стигне до наказателно производство срещу нито един от тях. Съдът е наложил условна присъда на един полицейски служител по обвинения във възпрепятстване на разследване от 2016 г.; друг служител е бил оправдан по същите обвинения. Правителството отбелязва, че промените в структурата и функциите на правоприлагащите органи предизвикват значително текучество в личния състав, като водят до загуба на познания и експертен опит за разследване на случаи на трафик. Съобщава се, че прокурорите все още не притежават нужната чувствителност за работа с жертви на трафик и експертни познания за водене на такива дела.

През отчетната година правителството организира множество обучения по въпросите на трафика на хора. Над 300 служители на правоприлагащите органи, прокурори, социални работници и специалисти по даване на убежище са участвали в обучения, организирани от Националната комисия за борба с трафика на хора; темите на обученията обхващат идентифициране на жертви, прилагане на националния механизъм за насочване, нови тенденции и най-добри практики в борбата с трафика. Националният институт за правосъдие е провел обучение на 105 съдии, 34 прокурори и седем следователи по различни аспекти на международната правна помощ по наказателни дела, включително за трафик на хора, и е организирал модул по разследване на трафик на хора за 12 новоназначени следователи.

ЗАКРИЛА

Правителството намали усилията за закрила на жертвите. Прокуратурата е идентифицирала 340 жертви (270 на трафик с цел сексуална експлоатация, 70 на трафик с цел трудова експлоатация и принуждаване към улична просия). Което е намаление спрямо 376 жертви през 2018 и 407 жертви през 2017 г. Властите са идентифицирали 33 деца-жертви на трафик (спрямо 53 през 2018 и 42 през 2017 г.). Властите са

идентифицирали една потенциална жертва на трафик от Украйна през 2019 г. (сравнено с нито една през 2018 и една през 2017 г.). Експерти твърдят, че някои правоприлагащи органи не са успявали ефективно да разпознават жертвите, особено сред уязвими групи като търсещи убежище, мигранти и членове на ромската общност. НПО и международни организации съобщават, че културни проблеми са създавали изключително големи затруднения за всички професионалисти при идентифициране на престъпления с трафик на хора сред ромската общност. Някои служители на правоприлагащите органи гледат на ромите като хора, сами избрали начина си на живот, които или не се нуждаят от подкрепа, или не могат да бъдат определени като жертви на трафик. Органите на досъдебното производство формално идентифицират жертви на трафик, а Комисията за борба с трафика на хора, която координира усилията на държавата, насочва тези жертви към различни услуги. Правителството е заделило 390 000 лв. за услуги и за прилагане на годишната национална програма за борба с трафика и закрила на жертвите – същата сума, както през 2018 г., като са изхарчени 149 170 лв. за здравеопазване, психологическа и социална помощ, сравнено с 234 000 лв. през 2018 г. Експерти посочват, че програмата за закрила на жертвите страда от хроничен недостиг на средства и, с изключение на едно леко увеличение през 2014 г., правителството не съумява да актуализира бюджета на Комисията за борба с трафика на хора през последното десетилетие, с което затруднява прилагането на пълноценен фокусиран върху жертвата подход. Наблюдатели отбелязват, че ограничената резидентна грижа, предоставяна на жертвите, остава проблем, като в страната функционират само четири специализирани приюта за жертви на трафик. През 2019 г. държавата откри наново кризисния център в София за деца-жертви на трафик, финансиран от Министерството на труда и социалната политика и стопанисван от Столична община.

Правителството продължи да сключва договори с НПО за стопанисване на приюти и кризисни центрове. Децата-жертви могат да останат в центрове за период до шест месеца, като след това службите за закрила на детето могат да ги настанят при близки, при приемно семейство или в друга резидентна институция за грижи. Наблюдатели отбелязват, че недостатъчно развитата система за приемна грижа често води до това, службите за закрила на детето да настаняват деца в приюти за жертви на трафик или домашно насилие. През 2019 г. службите за закрила на детето са оказали съдействие на 17 малолетни лица, жертви на експлоатация в чужбина (11 на трафик с цел сексуална експлоатация и шест на трафик с цел трудова експлоатация, включително принуждаване към улична просия и престъпност). Правителството е заделяло по 9 870 лв. годишно на дете, настанено в кризисен център, което представлява

увеличение спрямо 9 180 лв. за 2018 г., и 33 лв. месечно на дете, посещаващо учебни занятия. Съветът по закрила на детето продължи да предоставя услуги за насочване и настаняване на непридружени малолетни.

Законът допуска жертвите с чуждестранен произход, оказали съдействие на правприлагащите органи, да останат и да работят в България за срока на наказателното производство преди депортиране, въпреки че нито една от чуждестранните жертви не е кандидатствала за такъв статут. За жертви-чужденци, предпочели да не съдействат на разследването на трафика, държавата предоставя 40-дневен възстановителен период (70 дни, когато жертвите-чужденци са деца) преди репатриране. Законът предвижда анонимност на жертвите в досъдебната и съдебната фази, но органите рядко изпълняват тази разпоредба, вследствие на което жертвите стават обект на закани и сплашване, за да променят своите показания. Наблюдатели отбелязват, че много от жертвите не съдействат на разследващите органи, защото не вярват, че съдебната система ще ги защити, ще осъществи ефективно правораздаване и ще осъди извършителите с адекватни присъди. Процедурата за присъждане на обезщетение остава твърде бюрократична и отказва жертвите да подават искове; в резултат на това няма жертви, получили обезщетение.

ПРЕВЕНЦИЯ

Правителството запазва на същото равнище усилията си в областта на превенцията. Правителството продължава да прилага своята Национална стратегия за борба с трафика за периода 2017-2021 година, като е приело и годишна програма за борба с трафика и закрила на жертвите. Комисията за борба с трафика на хора със значителни усилия успяваше да поддържа традиционно активните си програми за превенция и закрила, да наема квалифицирани и опитни кандидати, като три вакантни места останаха незаети през отчетния период; и да задържа персонала – изпълнителният секретар на Комисията, който заемаше поста от 2015 г., подаде оставка на фона на безпокойство за липсата на подкрепа от правителството и финансиране от държавата. Независимо от това, Комисията провеждаше дейности, насочени срещу трафика на хора, включително национална информационна кампания за превенция на трафика с цел сексуална експлоатация, която бе насочена към ученици и младежи и включваше повече от 30 дискусии във фокус групи. В допълнение, комисии за борба с трафика на местно ниво осъществиха над 70 проекта за превенция, обхващайки повече от 40 000 души, включително уязвими групи като членове на ромската общност и деца. Съвместно с посолството на Великобритания, правителството бе

домакин на международна конференция за ролята на публично-частните партньорства в борбата с трафика на хора по веригите на доставка; конференцията посочи нуждата да се очертаят най-уязвимите към експлоатация сектори и да се обучи частният сектор за разпознаване признаците на трафик. Българските и френските власти продължиха да си сътрудничат в противодействие на незаконната заетост и превенция на трафика с цел трудова експлоатация, провеждайки поредица от срещи с български граждани, работещи в селското стопанство на Франция. Главната инспекция по труда (ГИТ) е извършила 1 099 проверки на фирми за набиране на работна ръка, агенции за временна заетост и работодатели, изпращащи „командировани" работници в държави от ЕС, както и по случаи на чуждестранни работници в България; по тях са установени 1 625 нарушения и са наложени 351 глоби. ГИТ, съвместно с Белгийската агенция по труда, извърши проверки на строителни обекти, наемащи български работници. Държавата не е полагала усилия за намаляване търсенето на платени сексуални услуги. През 2019 г. правителството е заделило 65 000 лв. – същата сума, както и през 2018 г., за финансиране на една поддържана от НПО гореща линия за жертви на насилие, включително трафик на хора.

ПРОФИЛ НА ТРАФИКА

Както е отчетено в последните пет години, трафикантите на хора експлоатират жертви българи и чужденци в България, както и жертви от България в чужбина. България остава една от основните страни на произход при трафика на хора в ЕС. Български жени и деца са подложени на трафик с цел сексуална експлоатация в цяла Западна Европа, както и в България, особено в столицата, курортните зони и пограничните градове. Българки от турски произход, както и ромски жени и момичета, съставляват мнозинството от жертвите на трафик с цел сексуална експлоатация, идентифицирани в България. Властите съобщават, че трафикантите са създали мрежи, като в типичния случай набират и експлоатират жени и момичета от конкретни региони на страната. Съобщава се за нарастване на броя на случаите, когато жени и момичета от маргинализирани общности са били принуждавани да се омъжват за граждани на трети държави. Трафиканти подлагат български мъже и момчета на насилствен труд в цяла Европа, предимно в

земеделието, строителството и услугите. Български мъже с увреждания биват принудени да извършват улична просия в чужбина. Ромски деца са подлагани на принудителен труд, най-вече просия и джебчийство. Правителството отчита постоянно нарастване на броя на жертвите от двата пола, подлагани на експлоатация чрез принудителен труд в Западна Европа, и на броя на жертвите, главно мъже, принуждавани да просят във Франция и Швеция. Корупцията във властта и сред правоприлагащите органи и съдебната система продължава да благоприятства извършването на някои престъпления с трафик на хора, като служители са били разследвани по подозрение, че са замесени в трафик.